

Utfasningsstrategi
för det svenska stödet till

Honduras

januari 2008 – december 2011

REGERINGEN

Regeringsbeslut

III:2

2008-06-05

UD2008/18871/AME

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)

105 25 Stockholm

Utfasningsstrategi för det svenska stödet till Honduras 2008-2011

1 bilaga

Ärendet

Genom beslut 2007-12-19 (UD2007/45931/AME) uppdrog regeringen åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att till Utrikesdepartementet lämna förslag till utfasningsstrategi för Honduras under perioden 2008-2011.

Sida har i skrivelse överlämnat ett förslag till utfasningsstrategi för utvecklingssamarbetet med Honduras under perioden 2008-2011.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en utfasningsstrategi för det svenska stödet till Honduras att gälla 2008-2011 i enlighet med *bilagan*. Utfasningsstrategin ska styra utvecklingssamarbetet med Honduras under angivna tid.

Regeringen uppdrar åt Sida att i enlighet med strategin ansvara för genomförandet av utvecklingssamarbetet med Honduras under 2008-2011.

Regeringen bemyndigar Sida att ingå samarbetsavtal med Honduras med en inriktning i enlighet med denna strategi.

På regeringens vägnar

Gunilla Carlsson

Sara Ramírez

Kopia till:

UD-MK

UD-RS

UD-IH

UD-USTYR

UD-UP

UD-MU

UD-SP

UD-FMR

UD-PLAN

UD-AME

Fi/BA

Ambassaden Guatemala

2008-06-05

Utfasningsstrategi för det svenska stödet till Honduras 2008-2011

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	3
Del 1. Samarbetets mål och inriktning.....	3
1.1 Mål och prioriteringar för utfasningsperioden respektive utfasningsprocessen	3
1.2 Inriktning och omfattning.....	5
1.2.1 Demokratisk samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och jämsällldhet.....	5
1.2.2 Naturresurser och miljö (vatten och sanitet)	7
1.2.3 Forskning.....	9
1.2.4 Ökad effektivitet i utvecklingssamarbetet.....	9
1.3 Genomförande av stöd och utfasning.....	10
1.3.1 Samarbete med andra givare	10
1.3.2 Riskhantering.....	10
1.3.3 Kapacitet och personella resurser.....	10
1.4 Uppföljning och dokumentation	11
Del 2. Bakgrund.....	12
2.1 Sammanfattande analys av respektive samarbetsområden med pågående stöd	12
2.2 Slutsatser för utfasningsstrategin	16

2008-05-28

Sammanfattning

Det svenska utvecklingsamarbetet med Honduras ska fasas ut under perioden 2008-2011. Sverige ska fortsätta vara en aktiv utvecklingspartner till Honduras under hela utfasningsperioden.

Det övergripande målet för Sveriges utvecklingsamarbete med Honduras under perioden 2008-2011 är en förbättrad demokratisk samhällsstyrning inklusive utökat erkännande och tillämpning av mänskliga rättigheter, samt förbättrade levnadsvillkor för kvinnor, män, flickor och pojkar som lever i fattigdom på landsbygden. Sverige kommer att tillämpa ett rättighetsperspektiv samt integrera fattiga kvinnors, mäns, flickors och pojkars perspektiv på utvecklingen.

Utvecklingsamarbetet ska under utfasningsperioden koncentreras till två sektorer: demokratisk samhällsstyrning inklusive jämställdhet och lokal utveckling, samt vatten och sanitet på landsbygden inom sektorn för naturresurser och miljö. Valet av sektorer för det svenska samarbetet har främst gjorts med utgångspunkt från utvecklingsproblemen i Honduras, den nationella strategin för fattigdomsminskning, svenska komparativa fördelar samt hittills uppnådda resultat av det svenska utvecklingsamarbetet inom dessa områden.

Utfasningen av det svenska utvecklingsamarbetet ska, så långt det är möjligt, genomföras på ett sådant sätt att hållbarheten i redan uppnådda resultat och hållbarhet för institutioner och organisationer som får svenskt stöd kan säkras. Eftersom den största delen av de svenska insatserna genomförs tillsammans med andra givare kommer frågan om hållbarhet främst att angripas genom främjande av en ökad finansiering från befintliga givare och/eller genom inbjudan till nya givare att delta. Sverige kommer också att bistå institutioner med svenskt stöd i deras arbete med att utveckla planer för finansiell hållbarhet. En del i att främja uthålliga resultat blir att Sverige tillsammans med andra givare fortsätter att verka för harmonisering, anpassning och ägarskap i enlighet med Parisdeklarationen.

2008-05-28

Inledning

I det följande presenteras utfasningsstrategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Honduras 2008-2011.

Det övergripande målet för svenskt utvecklingssamarbete är att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor, vilket även styr det svenska utvecklingssamarbetet med Honduras. Sverige har haft ett samarbete med Honduras sedan mitten av 1980-talet. Samarbetet expanderade i samband med naturkatastrofen 'Mitch' och den s.k. Stockholmsdeklarationen i slutet av 1990-talet.

Mot bakgrund av situationen i landet i termer av den svaga demokratin och den strukturella fattigdomen och med utgångspunkt i tidigare uppnådda resultat samt de möjligheter och komparativa fördelar som Sverige har kommer utvecklingssamarbetet under perioden att koncentreras till två sektorer. De två sektorerna är demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter inklusive jämställdhet och lokal utveckling, samt vatten och sanitet på landsbygden inom naturresurs- och miljösektorn. Den svenska regeringens tematiska prioriteringar avspeglas väl i dessa två sektorer. Sverige ska därtill arbeta för att säkerställa hållbarheten av uppnådda resultat samt dokumentera samarbetet som varit.

I del 1 redogörs för mål och inriktning för samarbetet och i del 2 presenteras en bakgrund med fokus på en resultatbedömning av de samsarbetsområden som har pågående svenskt stöd samt slutsatser inför strategiperioden.

Del 1. Samarbetets mål och inriktning

1.1 Mål och prioriteringar för utfasningsperioden respektive utfasningsprocessen

Det svenska utvecklingssamarbetet med Honduras bygger på den nationella strategin för fattigdomsminskning (Poverty Reduction Strategy, PRS). Det övergripande nationella målet för fattigdomsbekämpningen är "en betydande och hållbar fattigdomsminskning, uppnådd genom en hög, accelererad, jämlikt fördelad och hållbar ekonomisk tillväxt – som ska göra det möjligt för fattiga människor att få tillgång till produktionsfaktorer och marknad, till offentliga tjänster och till ett reellt politiskt deltagande, genom ett fullständigt erkännande av deras rättigheter och deras sociala

2008-05-28

delaktighet, samtidigt som hänsyn tas till regional utveckling (inom landet)”¹.

Det övergripande målet för Sveriges utvecklingssamarbete med Honduras är en förbättrad demokratisk samhällsstyrning inklusive utökat erkännande och tillämpning av mänskliga rättigheter, samt förbättrade levnadsvillkor för kvinnor, män, flickor och pojkar som lever i fattigdom på landsbygden. Sverige kommer att tillämpa ett rättighetsperspektiv samt integrera fattiga kvinnors, mäns, flickors och pojkars perspektiv på utvecklingen.

Därigenom ska samarbetet bidra till att uppfylla det mål för svenskt utvecklingssamarbete som anges i Sveriges politik för global utveckling (PGU), d.v.s. att skapa förutsättningar för fattiga kvinnor och män att förbättra sina levnadsvillkor, liksom till PGU-målet, dvs. att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Utgångspunkten för samarbetet är de två perspektiven i PGU: fattiga människors perspektiv på utveckling och rättighetsperspektivet.

Processmålet för strategiperioden är att genomföra en utfasning av utvecklingssamarbetet som i möjligaste mån säkrar hållbarhet för uppnådda resultat och hållbarhet för institutioner och organisationer som får svenskt stöd, bland annat genom att fortsatt bidra till genomförandet av den internationella agendan för biståndseffektivitet.

Den övergripande frågan för dialogen kommer att vara att nå en ökad förståelse i det honduranska samhället för fattiga människors perspektiv och för människors rättigheter.

Det blir särskilt viktigt att under utfasningens gång kontinuerligt identifiera nyckelområden som Sverige ska arbeta med i syfte att uppnå bästa möjliga hållbarhet i resultaten. Dialogen med andra givare blir betydelsefull. Den ska främst inriktas på hur andra givare ska kunna bidra till att fylla Sveriges plats i dialogen med regeringen kring särskilt känsliga politiska frågor, så som mänskliga rättigheter, korruption, SRHR och jämställdhet.

¹ "Estrategia de la Reducción de la Pobreza" (ERP/PRS) utkastversion från den 18 januari, 2008 s. 87

2008-05-28

1.2 Inriktning och omfattning

Det svenska utvecklingsamarbetet under föregående strategiperiod stämmer väl överens med PRS-målet såtillvida att de specifika program som får svenskt stöd syftar till att öka det politiska deltagandet, till utökat erkännande och tillämpning av mänskliga rättigheter vilket gör att samarbetet under utfasningen kan fortgå på dessa områden. Ökad social delaktighet och tillgång till offentlig service med fokus på regional utveckling kommer också fortsatt att vara en del av landprogrammet under utfasningen.

Sverige kommer att koncentrera det pågående samarbetet till två sektorer, demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter inklusive jämställdhet, samt naturresurser och miljö (vatten och sanitet). Koncentrationen till dessa två sektorer är motiverad med hänsyn till landets utvecklingsproblem, till hittills uppnådda resultat av det svenska utvecklingsamarbetet inom dessa områden samt de svenska komparativa fördelarna. Regeringens tematiska prioriteringar är utgångspunkten för hela programmet för utvecklingsamarbetet med Honduras.

Resurserna och antalet insatser planeras minska enligt tabell 1 nedan.

Tabell 1. Indikativ volym för utvecklingsamarbetet med Honduras.

År	2008	2009	2010
Antal insatser (ungefärligt antal)	18	13	12
MSEK	90	70	45

Resurser utanför landallokeringen från latinamerikaposten förutses för forskningssamarbete, regionala program, medel till svenska enskilda organisationer (via SEKA), de internationella utbildningsprogrammen och eventuellt humanitärt bistånd. Under utfasningsperioden kan förutses ett ökat svenskt fokus på dialog och stärkande av strategiska partnerskap för att förbättra förutsättningarna för hållbarhet, samt på dokumentation och uppföljning av resultat. Aktivitetsperioden förutses sluta i december 2010. Inga utbetalningar planeras för 2011 för det bilaterala samarbetet; forskningssamarbete via SAREC kommer emellertid att fortsätta fram till juni 2011.

1.2.1 Demokratisk samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och jämställdhet

Under utfasningsperioden kommer stöd till området demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter att fokusera på konsolidering av

2008-05-28

demokratiska reformer. Sverige ska särskilt prioritera stärkandet av institutionella förutsättningar för valprocesser, stöd till och stärkt samverkan med civila samhället för en fördjupad demokratisk utveckling, stöd till jämställdhetsreformer samt stöd till tillämpning av mänskliga rättigheter inklusive rättigheter för personer som lever med hiv och aids. Stöd kommer även att ges till konsolidering av kommunstyre i landets västra region. Erfarenheter i Honduras har visat att resurser som administreras lokalt för att förbättra levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom ger konkreta resultat på ett mer effektivt, transparent och hållbart sätt än resurser som administreras från central nivå.²

Nationellt sektormål: Förutsättningar har skapats för konsolidering av en demokratisk rättsstat som garanterar allas lika tillgång till rättvisa och säkerhet samt deltagande inom alla områden baserat på respekt för, främjande och försvar av de mänskliga rättigheterna.

Mål för det svenska stödet till samarbetsområdet:

- En rättighetsbaserad, samt stärkt representativ och deltagande valprocess nationellt och lokalt.
- Ökad jämställdhet i den offentliga sektorn och i det politiska deltagandet.
- Ökad insyn (*transparency*) och ansvarsutkrävande (*accountability*) i den offentliga sektorn.
- Ökat medborgardeltagande i beslutsprocesser.

Processmål: Att uppnådda resultat så långt som möjligt blir varaktiga.

Frågor för dialogen: Sverige ska regelbundet verka för ökad medvetenhet och handling/aktion för de grundläggande principerna icke-diskriminering, deltagande, transparens och ansvarsutkrävande i den offentliga verksamheten och i samhället i stort.

Samarbetsformer

Det svenska samarbetet inom området innefattar ett institutionellt stöd till nationella Kvinnoministeriet och projektstöd till MR-ombudsmannen. Samarbetet med organisationer inom civila samhället innefattar institutionellt stöd till journalist- och påtryckningsorganisationer samt till ett nationellt nätverk som arbetar för att uppmärksamma hiv/aids-situationen i landet. Det svenska stödet

² Analys av resultaten av samarbetet mellan Sverige och Honduras, Tegucigalpa september 2006

2008-05-28

till valreformer har kanaliseras genom multilaterala aktörer och har haft fokus på stärkande av valmyndigheten och folkbokföringsmyndigheten. De tre samarbetsformerna, dvs. institutionellt stöd, projektstöd samt kanalisering av stöd genom multilaterala aktörer, har visat sig vara bra och ömsedigt förstärkande för att vidareutveckla och stärka institutionell kapacitet och effektivitet inom en starkt politiserad och därmed splittrad sektor. Den starkt politiserade miljön är också en utmaning som kvarstår främst för framtagande av bredare överenskommelser inom området för demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter. Sverige kommer därför att under utfasningsperioden fortsätta kanalisera sitt stöd till sektorn genom multilaterala aktörer samt i form av projektstöd och institutionellt stöd.

Utfasning och omfattning

Utfasningsperioden kommer att innebära att 14 avtalade insatser med svensk finansiering avslutas inom området för jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning. I samtliga program och projekt kommer framsteg i processer samt hållbarheten av uppnådda resultat att stå i fokus både i dialogen med de olika institutionerna och organisationerna som får stöd, samt i själva utformningen av utfasningsstödet. I syfte att främja hållbarhet kommer Sverige också att verka för ett ökat engagemang från befintliga eller nya givare.

1.2.2 Naturresurser och miljö (vatten och sanitet)

Tillgång till vatten och sanitet identifieras i de flesta kommunala utvecklingsplaner på landsbygden i Honduras som en nyckelfaktor för fattigdomsminskning. Ökad tillgång till vatten och sanitet anses ha direkta effekter i form av förbättrad hälsa, särskilt för kvinnor och barn och är en grundförutsättning för ökad och hållbar produktivitet på landsbygden. Sverige kommer under utfasningsperioden att fortsätta stödja program för vatten och sanitet i ett antal landsbygdskommuner.

Nationellt sektormål: 90 procent av befolkningen har tillgång till dricksvatten och 85 procent har tillgång till sanitet före utgången av 2010.

Därutöver finns ett mål för den nationella Strategiska Planen för Modernisering av Dricksvatten och Sanitetssektorn: Förbättrat kommunalt vatten och förbättrad sanitetsservice genom stärkta institutionella ramverk, förbättrad infrastruktur samt utveckling av leverantörskapacitet och konsumentdeltagande.

2008-05-28

Målet för det svenska stödet till samarbetsområdet: Betydande framsteg i förhållande till Millenniemålet för dricksvatten och sanitet i tio kommuner med en tillgång på 90 procent för dricksvatten och 80 procent för sanitet till 2010.

Processmål: Konsolidering av existerande samarbete med andra givare för att säkra resultatens hållbarhet.

Frågor för dialogen: Inom samarbetsområdet ska Sverige driva frågan om konsekvent tillämpning av den övergripande lagen kring Vatten och Sanitet.

Samarbetsformer

Inom denna sektor ger Sverige stöd till ett pilotprogram som riktar sig till fem kommuner i landets fattigaste områden. De lokala myndigheternas planering och genomförande av sina planer i partnerskap med lokala enskilda organisationer har varit ett effektivt sätt för Sverige att stödja decentraliseringsprocesser samt fattiga människors ökad tillgång till vatten och sanitet enligt Millenniemålen. Sverige kommer därför att fortsätta stödja program för vatten och sanitet i ett antal landsbygdskommuner under utfasningsperioden. Stödet förväntas även bidra till att värna om grundläggande mänskliga rättigheter speciellt för människor som lever i fattigdom i dessa områden. Stödet är inriktat på lokalt anpassade lösningar samt på faktorer som främjar programmets hållbarhet. Genom att säkerställa att existerande lagstiftning upprätthålls på kommunal nivå beträffande strategisk miljöbedömning och granskning av miljöpåverkan, bidrar Sverige till en hållbar användning av vattenresurserna och till bättre avfallshantering.

Utfasning och omfattning

För att säkerställa en ansvarsfull utfasning inom sektorn bör Sverige fortsätta att stödja demokratiska processer och bidra till ökad respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, ökad insyn och decentralisering, liksom även genomförandet av dessa under utfasningsprocessen. Sveriges bidrag till metodutveckling inom sektorn bör ses som en viktig kompletterande insats under utfasningsperioden. Andra givare inom vattensektorn på landsbygden har visat intresse av att ta vid då Sverige fasar ut. Hållbarheten i insatsen kommer att underlättas genom det samarbete som redan på ett tidigt stadium etablerats med andra givare.

2008-05-28

1.2.3 Forskning

Målet för forskningsstödet är ett stärkt nationellt kunskapssystem och ökad kapacitet för att analysera fattigdomsstrukturer. Stödet till forskning lägger också fokus på ökad vetenskaplig kunskap samt direkta lösningar för att minska fattigdomen och förbättra levnadsvillkoren för kvinnor, män, flickor och pojkar.

Specifikt för utfasningsperioden är de förväntade resultaten att bidra till en förbättrad analys- och forskningskapacitet inom områdena hälsa och teknik samt främjandet av en mer forskningsvänlig miljö.

1.2.4 Ökad effektivitet i utvecklingssamarbetet

Effektiviteten i utvecklingssamarbetet hanteras i direkta relationer och samarbete med regeringen både på central sektornivå och på lokal nivå samt inom givarnas samordningsmekanism G 16 (*Grupp för Uppföljning av Stockholmsdeklarationen*). Givarsamfundets heterogenitet är en utmaning och det saknas andra Nordic Plus-givare. Dialogen om utvecklingsfrågor samordnas genom G 16, där Sverige kommer att vara ordförande under den andra hälften av 2008. G 16 har en dialogplan för frågor som rör reformer inom demokratisk samhällsstyrning, jämställdhet och PRS bland andra frågor. I G 16 arbetar Sverige för att mänskliga rättigheter skall tas med i dialogagendan med regeringen. Sverige stödjer regeringens initiativ för ökad effektivitet i utvecklingssamarbetet tillsammans med andra partners.

Samarbetsformer

Landprogrammet innefattar olika former av bistånd, inklusive bilateralt stöd till program och projekt, samfinansiering och andra partnerskapsarrangemang med multilaterala partners samt samarbete via svenska enskilda organisationer.

Dialog om förutsättningar för hållbara resultat

Dialogen med både statliga och civila organisationer skall omfatta frågan om vilka åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa hållbarhet både avseende resultat och institutioner/organisationer. Hållbarhet är förknippad både med adekvat institutionell kapacitet och med finansiella och politiska åtaganden, framför allt från statsmakternas sida. Den förväntade effekten av dialogen är att förutsättningar har skapats

2008-05-28

för hållbara resultat och för hållbarhet hos institutioner och organisationer som stöds av Sverige.

1.3 Genomförande av stödet och utfasningen

1.3.1 Samarbete med andra givare inklusive lokala/svenska parter och multilaterala aktörer

Då den största delen av de svenska insatserna till program och projekt genomförs tillsammans med andra givare tas frågan om hållbarhet främst upp genom främjande av en ökad finansiering från befintliga givare och/eller genom inbjudan till nya givare att delta. Denna process har redan påbörjats och flera partners har visat intresse för att öka sina insatser då Sverige fasar ut. I de fall där Sverige är den huvudsakliga finansieringskällan kommer institutioner att uppmanas att utveckla planer för finansiell hållbarhet där Sverige kan bistå genom att agera som mäklare gentemot statsmakterna och givarna. Kapacitetsutveckling är ett annat sätt att förbättra den institutionella bärkraften och kommer därför att ingå i utfasningsarbetet.

Sveriges främsta samarbetspartners i samfinansieringsarrangemang är för närvarande UNDP, Världsbanken, OAS och IDB. Andra givare som deltar och bidrar i olika former till gemensamma program utan direkta samfinansieringsarrangemang innefattar Europeiska kommissionen, Spanien, Tyskland genom KfW, Kanada och Schweiz. USA kommer att delta i förberedelserna för valprocessen. Det finns utrymme för ökat samarbete med svenska och möjligen även internationella enskilda organisationer.

1.3.2 Riskhantering

Det kan finnas en ökad risk för korruption i samarbetets slutfas. För att kunna hantera denna risk bör Sverige komma överens om en ansvarsfördelning med andra givare för uppföljning av utfasningen inklusive slutrapportering av olika projekt och program. Även andra sätt att hantera den potentiella risken kommer att identifieras.

1.3.3 Kapacitet och personella resurser

Det kommer att finnas en svensk närvaro genom sektionskontoret till och med 2011. Sektionskontoret kommer att disponera tillräckliga medel och personalresurser för att genomföra och följa upp

2008-05-28

utfasningsprogrammet, inklusive ordförandeskapet i G 16 och de särskilda aktiviteterna för själva utfasningen.

I arbetet för att främja en hållbar utveckling och har den privata sektorn en viktig roll att spela. Ekonomisk tillväxt och ökad handel är därmed betydelsefullt för fattigdomsminskning. Insatser som stärker och skapar möjligheter för näringslivet i Honduras och leder ökad handel med landet kan bidra till en sådan utveckling. Denna strategi tillåter därför kortsiktigt samarbete under utfasningsperioden för att, t.ex. tillsammans med Exportrådet, delfinansiera en studie som ser över möjligheterna att stärka lokalt näringsliv och ge ökade möjligheter till handel med Honduras.

1.4 Uppföljning och dokumentation

Det svenska utvecklingsarbetet med Honduras kommer att dokumenteras på flera sätt bland annat med utgångspunkt i Stockholmsdeklarationen. I Honduras är deklarationen ett levande dokument som Sverige är nära förknippat med. Resultatet av studien kommer att presenteras i maj 2009, tio år efter att deklarationen undertecknades.

Dokumentationen av det svenska utvecklingsarbetet med Honduras kommer även att få stöd genom Sidas årliga uppföljningar av processen kring den nationella fattigdomsstrategin. Den uppföljning som de senaste fem åren genomförts genom Institute of Social Studies (ISS) förutses även fortsätta vara ett användbart instrument för dialog mellan olika partners.³

Under utfasningsperioden kommer en resultatbedömning att genomföras av det svenska utvecklingsarbetet i förhållande till uppställda mål. Resultatbedömningen kommer att påbörjas före utfasningsperiodens slut och stöd för detta arbete kommer bl.a. att utgöras av studien om genomförandet av Stockholmsdeklarationen, uppföljningsrapporterna från Institute of Social Studies och externa utvärderingar. Ett arrangemang för att uppmärksamma resultaten av det svenska utvecklingsarbetet i Honduras och Nicaragua planeras äga rum i Sverige 2010.

³ Se <http://www.iss.nl/Cross-cutting-themes/PRSP> för en fullständig lista över rapporter

2008-05-28

Del 2. Bakgrund

I processen med att upprätta utfasningsstrategin har flera faktorer tagits i beaktande. Dessa innefattar en översiktlig analys av varje samarbetsområde som för närvarande får stöd, möjligheter och komparativa fördelar som Sverige har för att uppnå hållbarhet i utfasningsprocessen samt en analys av situationen i landet

2.1 Sammanfattande analys av respektive samarbetsområden med pågående stöd

På grund av att den strategi som styrde utvecklingssamarbetet med Honduras under perioden 2001-2007 främst var regional i sin ansats finns det i den strategin inga tydliga mål för respektive samarbetsområde på landnivå. Det övergripande målet för utvecklingssamarbetet har varit att höja de fattigas levnadsnivå, vilket förutsätter såväl konsoliderad demokrati som ekonomisk tillväxt och social utjämning. I Centralamerika och Karibien bedömdes målen ekonomisk och social utjämning samt demokratisk samhällsstyrning vara av särskild relevans. Utgångspunkten för utvecklingssamarbetet i Honduras under föregående strategiperiod har därför varit dessa mål.

Efter orkanen Mitch har demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter, infrastruktur, och sociala frågor har varit bland de viktigaste områdena för det svenska utvecklingssamarbetet med Honduras. Infrastrukturkomponenterna var resursintensiva, resultaten konkreta och aktiviteterna koncentrerade till en kort tidsperiod (i huvudsak till 2000-2002). Komponenterna inom demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter har haft en längre historia. De har varit fokuserade på kapacitetsutveckling och institutionell förstärkning samt på stöd till demokratiska processer. Resultaten är mer kvalitativa än kvantitativa och de har bidragit till främjandet av demokrati och fattiga människors rättigheter.

Demokratisk samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och jämställdhet

Det svenska stödet till programmet för demokratisk samhällsstyrning genom UNDP inleddes på nittioalet innan Sverige påbörjade sitt samarbetsprogram med Honduras. Det svenska stödet har bidragit till den process som lett fram till valreformen och andra politiska processer,

2008-05-28

reformeringsen av försvarssektorn, minskad spridning av handeldvapen, säkerhet och rättvisa samt till registrering av markinnehav. Genom stöd till landets Human Development Report och dess spridning, samt till uppföljningen av millenniemålen, ger Sverige bidrag till att upprätthålla en nationell debatt om utveckling. Andra resultat av svenskt stöd innefattar vitboken för försvarssektorn och framtagandet av verktyg för analys och dialog, vilka har varit användbara för konsensusbyggande mellan de politiska partierna. Det nationella våldsobservatoriet, som skapats med svenskt stöd, utgör en värdefull databas. En nyligen genomförd svensk utvärdering av UNDP-programmet rekommenderade fortsatt stöd till tre områden: demokratisk politisk reform, säkerhet och social sammanhållning samt till Human Development Report⁴. Genom partnerskapet med UNDP har Sveriges roll i dialogen om känsliga frågor med avseende på den demokratiska processen avsevärt stärkts. En ytterligare slutsats i utvärderingen är att Sverige genom detta program har bidragit till, och kommer att fortsätta att bidra till, en rättighetsbaserad samt stärkt representativ och deltagande demokrati på både nationell och lokal nivå.

Stödet till valmyndigheten och den nationella folkbokföringen i samarbete med OAS var ursprungligen ett bidrag till förberedelserna för, och senare genomförandet av, den vallag som antogs 2004. Den nationella folkbokföringen, är den enda myndighet som ansvarar för registrering av personuppgifter och därmed är en garant för rätten till identitet. Direkta resultat av det svenska bidraget till båda institutionerna var att de allmänna valen 2005 accepterades som fria och rättvisa, även om de inte var helt felfria. En av orsakerna till valens relativa framgång var upprättandet av en databas med ett uppdaterat register av valmanskåren. Personalen på båda institutionerna har förbättrat sin kapacitet genom utbildning; standarder har upprättats och procedurhandböcker har sammanställts. Fortsatt stöd behövs för att konsolidera båda institutionerna och säkerställa tilltron till 2009 års allmänna val. Det finns riskfaktorer förknippade med projektet på grund av den hårt politiserade miljön, men dessa ligger både utanför projektets räckvidd och utanför regeringens inflytande. Detta stöd bedöms även fortsättningsvis kunna bidra till en kvalitativt förbättrad valprocess.

⁴ Sida Evaluation 07/24: Program för demokratisk samhällsstyrning i Honduras 2004-2007 Sida-UNDP. Författare: Juan Carlos Castaldi, Gloria Noreña, Marco Handal. Tegucigalpa, oktober 2007.

2008-05-28

Det svenska utvecklingsamarbetet har bidragit till att introducera och institutionalisera en agenda för jämställdhet i Honduras. Den nationella kvinnomyndigheten INAM vars högsta chef har ministerrang skapades med stöd av Sverige. Den första jämställdhetspolicyn och den första jämställdhetsplanen samt lagen om könsrelaterat våld och efterföljande handlingsplan togs också fram med svenskt stöd. Genom institutionellt stöd har Sverige också bidragit till upprättandet av kvinnokontor på lokal nivå. Dessa kontor har visat sig vara viktiga för att sprida jämställdhetsplanen och för att ta upp konkreta fall av könsdiskriminering. INAM har bidragit till en mer utbredd medvetenhet kring jämställdhetsfrågor, i synnerhet vad gäller könsrelaterat våld, och särskilt inom polis och rättsväsendet samt inom de sociala sektorerna. INAM är kraftigt beroende av Sverige då ingen annan givare ger institutionellt stöd och den statliga finansieringen är mycket begränsad. Frågan om INAM:s finansiella och institutionella hållbarhet kommer därför att vara viktig under utfasningen.

Ombudsmannaämbetet för mänskliga rättigheter i Honduras, CONADEH, har fått svenskt stöd sedan denna institution upprättades 1996. Institutionell kapacitet och effektivitet har utvecklats, inklusive en decentraliserad organisation. Detta har lett till ökat uppmärksammande av brott mot mänskliga rättigheter på både nationell och lokal nivå, särskilt när det gäller kvinnors rättigheter. Sidas bedömning är att Sverige, på grund av ett långvarigt engagemang, skall bereda ett slutgiltigt stöd 2008 i partnerskap med Danmark, som kommer att sörja för finansieringen under 2009-2010.

Civila sambället

Sverige stödjer både nationella organisationer och svenska enskilda organisationer såsom Diakonia, Forum Syd och Kooperation utan gränser. När det gäller direktstöd från sektionskontoret till honduranska organisationer har stöd givits till det nationella korruptionsbekämpningsrådet CNA sedan det inrättades 2005 och ett av de viktigaste resultaten har varit utarbetandet och spridningen av den första nationella transparensrapporten 2007. CEDOH är en tankesmedja som har producerat, publicerat och spridit studier i ämnen som rör demokratisk samhällsstyrning, rättvisa och säkerhet. Organisationen C-Libre har medverkat till utarbetande av och påverkansarbete för en lag om rätten till offentlig information, som slutgiltigt antogs i slutet av 2006. Sverige har genom sitt stöd till C-Libre bidragit till att förbättra förutsättningarna för insyn och ansvarsskyldighet i den offentliga sektorn samt till ökat

2008-05-28

medborgardeltagande och delaktighet. Nationellt Aidsforum är det civila samhällets enda rikstäckande organisation som arbetar med hiv och aids. En nyligen genomförd utvärdering visar att denna organisation har bidragit till att öka det samhälleliga engagemanget när det gäller förebyggande och behandling av hiv och aids samt försvar av rättigheter för personer som lever med hiv och aids⁵. Det är Sveriges bedömning att Nationellt Aidsforum har en tydlig agenda för förespråkande av mänskliga rättigheter med ett jämställdhetsperspektiv. Baserat såväl på tidigare resultat som på utvärderingsrekommendationer bör fortsatt stöd ges till flera av dessa organisationer under den återstående delen av strategiperioden.

Naturresurser och miljö (vatten och sanitet)

Det decentraliserade programmet för vatten och sanitet är ett pilotprogram för fem kommuner i landets fattigaste områden. De lokala myndigheternas planering och genomförande av sina planer i partnerskap med lokala enskilda organisationer har lett till konkreta resultat och varit relativt kostnadseffektiv. Både kommuner och lokala vattenråd har uppvisat ett starkt engagemang för den decentraliserade och deltagande modellen. Detta har lett till att fler människor i de fattiga områdena fått tillgång till vatten och sanitet.

Forskningsamarbete

Det svenska programmet för forskningssamarbete med Honduras har inriktats på att förbättra kapaciteten för analys och forskning och skapa kunskap som kan bidra till att minska fattigdomen och främja den ekonomiska tillväxten. Programmet har bidragit till bättre forskningskapacitet inom hälsovetenskap (tbc och hiv/aids) och ingenjörsvetenskap (hydrologi och geoteknologi), till utveckling av informations- och kommunikationsteknologi (ICT) på universitetsnivå och till reformering av det nationella universitetet UNAH. Universitetsreformen har inte avancerat enligt plan på grund av internt motstånd mot reformen och svagt ledarskap. Avsevärda förbättringar har dock genomförts i de administrativa och finansiella systemen. Utfasningen planeras så att doktorandutbildningen för ett antal honduraner som studerar vid svenska universitet skall kunna slutföras.

⁵ Utvärdering av svenska stödet till nationellt forum för hiv/aids i Honduras. Författare: Iris Padilla, Juan Enrique Opazo. Tegucigalpa, oktober 2007.

2008-05-28

Utfasade samarbetsområden

Redan i början av januari 2008 hade Sverige minskat antalet sektorer från sex till två för att underlätta utfasningsprocessen. De sektorer som inte längre finansieras är infrastruktur inklusive bostäder, statistik, hälsovård och utbildning. Efter orkanen Mitch var Sverige en stor aktör när det gällde återuppbyggnaden av transportnätet och bostäder vilket därmed underlättade för den ekonomiska och sociala utvecklingen. Genom stöd till statistik har grundläggande förutsättningar skapats för planering och uppföljning av utvecklingen på nationell nivå. Sverige har medverkat till att lägga grunden för programbaserade insatser och systemreformer i de sociala sektorerna. Inom hälsovårdssektorn har fattiga människor fått bättre tillgång till decentraliserad service.

2.2 Slutsatser för utfasningsstrategin

Enligt en studie som genomförts om synen på svenskt utvecklingsamarbete i Honduras, och som bekräftas av utsagor från G 16 medlemmarna, den honduranska regeringen och det civila samhället, är det en allmän uppfattning att svenskt utvecklingsamarbete är respekterat inte främst för de finansiella medlen och den tekniska expertisen utan för den roll Sverige spelar i olika aspekter av samarbetet. Sverige har spelat och fortsätter att spela en ledande roll som förespråkare och pionjär för ökad effektivitet i utvecklingsamarbete genom nya och innovativa verktyg och mekanismer för biståndsfinansiering (*aid delivery*), särskilt när det gäller Parisagendan. En annan aspekt på den svenska rollen är att Sverige anses kapabelt att föra en bra dialog med regeringen om känsliga frågor och att främja en offentlig debatt om dessa frågor på ett sätt som få andra givare kan. Känsliga frågor där Sverige har bidragit har rört korruption och samhällsstyrning, mänskliga rättigheter, jämställdhet samt sexuella och reproduktiva rättigheter. Sverige anses ha en komparativ fördel inom området demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter. Den tredje aspekten är Sveriges förmåga att fokusera på strategiskt viktiga strukturella och institutionella processer, liksom förmågan att skapa allianser med olika partners för att driva dessa processer framåt. Ett exempel på det senare är det planerade stödet till lokala planer för fattigdomsminskning på kommunal nivå, vilket har rönt intresse och stöd från andra givare. Denna samlade bild erbjuder uppenbarligen möjligheter för Sverige under utfasningsperioden. Det står klart att utfasningsprogrammet, inklusive de processer som Sverige kommer att

2008-05-28

vara involverade i, kommer att behöva bygga på förvärvat socialt kapital. Då sektionskontoret i Honduras är ett litet kontor med få anställda samverkar Sverige med andra bilaterala och multilaterala givare, liksom med nationella och internationella enskilda organisationer för att maximera resultaten av det svenska stödet. De flesta av Sveriges program genomförs på liknande sätt tillsammans med andra partners. Sverige spelar en aktiv roll i den dialog och de processer som hör ihop med de program som stöds, t.ex. avseende kapacitetsuppbyggnad och stärkande av ägarskap. Denna typ av aktiviteter förbättrar inte bara de institutionella ramverken utan bidrar även till att säkerställa hållbarheten. Andra givare har uttryckt intresse för att öka sina engagemang på områden där de samarbetar med Sverige, i linje med EU:s uppförandekod och Parisdeklarationen.

Situationen i landet innefattar både möjligheter och utmaningar. Honduras är en formell men svag demokrati och landet har inte kunnat angripa vare sig fattigdomens bakomliggande orsaker eller dess uttryck. Den grad till vilken politik och valkampanjer påverkar den offentliga sektorn kommer att visa sig än mer under strategiperioden och detta är en risk som behöver hanteras under utfasningen av samarbetsprogrammet. Dock finns förändringsaktörer som verkar för reformer, förstärkande av institutionella ramverk och införande av en rättsstat. Dessa är aktörer och processer som Sverige bör fortsätta att stödja under utfasningen.

Regeringen bedömer därför att det är viktigt och genomförbart att Sverige fortsätter att stödja centrala demokratiska processer och bidra till ökad respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, ökad insyn och decentralisering, liksom även genomförandet av dessa under utfasningsprocessen. Regeringen bedömer också att det är viktigt att stödja och stärka förändringsaktörer på institutionell nivå och stödja de krafter i det civila samhället som bidrar konstruktivt inom ovan nämnda områden. Sverige anser det vidare vara relevant att bistå vid genomförandet av väldefinierade lokala prioriteringar för fattigdomsminskning och att stärka framgångsrika koalitioner mellan lokala förvaltningar och det civila samhället. Regeringen bedömer att forskningssamarbetet kommer att bidra till universitetsreformen och till förbättrad forskningskapacitet. Ovanstående områden tar hänsyn till andra givares aktiviteter och närvaro, vilket förstärker givarnas förenade ansträngningar. Regeringens samlade bedömning är att de möjligheter och komparativa fördelar som Sverige har, liksom de resultat som uppnåtts, motiverar beslutet att fokusera på demokratisk samhällsstyrning inklusive jämställdhet och lokal utveckling, samt

2008-05-28

vatten och sanitet på landsbygden inom sektorn för naturresurser och miljö under utfasningsperioden.

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm

Tel: 08-405 1000, Fax: 08-723 11 76, webb: www.ud.se

Omslag: UD-PIK-INFO, tryck: XGS Grafisk service, 2010

Artikelnummer: UD 10.012